

T.C.
TÜRKİYE İNSAN HAKLARI VE EŞİTLİK KURUMU
1.DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2022/879
Toplantı Tarihi/Sayısı : 15.2.2023/32
Karar Numarası : 2023/177
Başvuran : E.C.
Başvuran Vekili : --
Adres : --
Muhatap Kurum/Kişi : Manisa E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Adres :

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuru, başvuranın haksız yere açık ceza infaz kurumuna geçemediği, nakil talepli dilekçelerinin işleme konulmadığı ve cezasının infazının bitmesine 10 ay kalmasına rağmen iyileştirme programlarından yararlanamadığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuru dilekçesi ve ekleri doğrultusunda, Ulusal Önleme Mekanizması Birimi tarafından incelenmesi gerçekleştirilen başvuruda, başvuran özetle:

a. 2003 yılında 16 yıl 8 ay hapis cezası aldığını, 2013 yılında kanuni bir düzenleme ile yeni bir hapis cezası alınması durumunda koşullu salıverilmenin kaldırılacağı hükmünün yasalastığını, bu nedenle 2016 yılında koşullu salıverilme hakkının kendisinden alındığını, oysa kendisinin ilk hapis cezasını 2003 yılında aldığını, aleyhe olan düzenlemenin geçmişe uygulanmaması gerektiğini, 2016 yılında yasalaşan basit suçlarda uzlaşma ile koşullu salıverilmenin kaldırılması hükmünün de hak ihlaline neden olduğunu, koşullu salıverilme hakkı kendisinden alındığı için açık ceza infaz kurumuna geçemediğini,

b. Nakil talepli dilekçelerinin işleme konulmadığını, cezasının infazının bitmesine 10 ay kalmasına rağmen iyileştirme programlarından yararlanamadığını iddia etmekte ve gereğinin yapılmasını talep etmektedir.

3. Muhatap Manisa E Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan 17.08.2022 tarihli yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın Manisa 1. Ağır Ceza Mahkemesinin 04.09.2018 tarih ve .... Esas- ... Karar sayılı ek kararı ile verilen 2611 gün hapis cezasını infaz etmekte olduğu, Kurumun UYAP kayıtlarının tetkikinde başvuranın nakil talebine ilişkin herhangi bir talep dilekçesi bulunmadığı, başvuranın sırada bekleyen cezalarının olması nedeniyle kaza ceza infaz kurumlarına nakil hakkı bulunmadığı,

b. Başvuranın iyileştirme programlarından yararlandırılmadığı iddiası bulunsa da sosyal - kültürel faaliyetler ve sportif etkinliklerinden toplamda 24 adet etkinliğe katıldığı, halı dokuma kursuna kursiyer olarak başladığı ancak devamsızlık yaparak kurstan kaldığının UYAP kayıtlarının tetkikinden anlaşıldığı,

c. Ayrıca başvuranın sırada bekleyen Akhisar 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen 2 yıl 11 ay hapis cezası, Manisa 1. Ağır Ceza Mahkemesi tarafından verilen 2 yıl 9 ay hapis cezası ve Seferihisar Sulh Ceza Mahkemesi (Kapatılan) tarafından verilen 6 ay hapis cezası olmak üzere toplamda 4 yıl 26 ay hapis cezasının mevcut olduğu, herhangi bir hak mahrumiyeti yaşanmadığı belirtilmiştir.

III. İLGİLİ MEVZUAT

4. 20.04.2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin (i) bendinde, Kurumumuzun; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" ile görevli olduğu düzenlenmiştir.

5. Aynı Kanun'un 17'nci maddesinde ise özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

6. 24.11.2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" hususunun düzenlendiği 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre, "Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur..."

7. Aynı Yönetmelik'in 49'uncu maddesi altıncı fıkrasında; "Ön inceleme şartlarının bulunmadığının sonradan anlaşılması halinde de, incelenemezlik, gerekçeli kabul edilmezlik veya gönderme kararı verilir." denilmektedir.

8. Aynı Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre; "Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlalinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir."

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

9. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendine göre; "Özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek" Kurumun görevleri arasında sayılmıştır. Bu kapsamda başvuranın haksız yere açık ceza infaz kurumuna geçemediği, nakil talepli dilekçelerinin işleme konulmadığı ve cezasının infazının bitmesine 10 ay kalmasına rağmen iyileştirme programlarından yararlanamadığına ilişkin iddia ve talepleri konuya ilişkin mevzuat hükümleri ile birlikte incelenip değerlendirilmiştir.

10. Anayasa'nın 7'nci maddesine göre; "Yasama yetkisi Türk Milleti adına Türkiye Büyük Millet Meclisinindir. Bu yetki devredilemez." Yine Anayasa'nın 138'inci maddesine göre; "Hiçbir organ, makam, merci veya kişi, yargı yetkisinin kullanılmasında mahkemelere ve hâkimlere emir ve talimat veremez; genelge gönderemez; tavsiye ve telkinde bulunamaz."

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun 17'nci maddesinin dördüncü fıkrasında göre yasama ve yargı yetkilerinin kullanılmasına ilişkin işlemlerin başvuru konusu olamayacağı, Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelikte ise, yasama ve yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin işlemler ile yargı organlarında görülmekte olan uyuşmazlıkların Kurumun görev alanına girmeyeceği düzenlenmiştir.

12. Başvuran 2003 yılında 16 yıl 8 ay hapis cezası aldığını, 2013 yılında kanuni bir düzenleme ile yeni bir hapis cezası alınması durumunda koşullu salıverilmenin kaldırılacağı hükmünün yasalaştığını, bu nedenle 2016 yılında koşullu salıverilme hakkının kendisinden alındığını, oysa kendisinin ilk hapis cezasını 2003 yılında aldığını, aleyhe olan düzenlemenin geçmişe uygulanmaması gerektiğini, 2016 yılında yasalaşan basit suçlarda uzlaşma ile koşullu salıverilmenin kaldırılması hükmünün de hak ihlaline neden olduğunu, koşullu salıverilme hakkı

kendisinden alındığı için açık ceza infaz kurumuna geçemediği iddiasında bulunmuştur. Bu iddia yukarıda yer alan mevzuat hükümleri ile birlikte ele alındığında yasama ve yargı yetkisinin kullanılmasına ilişkin olduğu ve Kurumun görev alanına girmeyeceği kanaatine varılmıştır.

13. Başvuranın bir diğer iddiası ise nakil talepli dilekçelerinin işleme konulmadığına ilişkindir. Nakil taleplerine ilişkin olarak 29.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un 53'üncü maddesinin birinci fıkrasına göre; "*Hükümlüler, kendi istekleri veya toplu sevk, disiplin, asayiş ve güvenlik, hastalık, eğitim, öğretim, suç ve yargılama yeri nedenleriyle başka bir kuruma nakledilebilirler.*" şeklinde hüküm altına alınmıştır.

14. Ceza İnfaz Kurumlarının Yönetimi ile Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Yönetmelik'in 3'üncü maddesine göre; "*Bakanlık, Adalet Bakanlığını; Genel Müdürlük, Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünü*" ifade eder. Anılan Yönetmelik'in 127'nci maddesinin sekizinci fıkrasına göre; "*Hükümlülerin nakil işlemleriyle ilgili esas ve usuller Bakanlık tarafından belirlenir.*"

15. 1 No.lu Cumhurbaşkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin "Ceza ve Tevkifleri Genel Müdürlüğü" başlıklı 43'üncü maddesinin birinci fıkrasının (h) bendi şu şekildedir: "*(1) Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğünün görev ve yetkileri şunlardır: ... Hükümlü ve tutukluların sevk ve nakil işlerini yürütmek, ...*"

16. Ceza İnfaz Kurumlarının Tahsisi, Nakil İşlemleri ve Diğer Hükümler konulu 70817034-010.06.01/2015-585 sayılı Adalet Bakanlığı Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Genelgesi'nin 22'nci maddesinin beşinci fıkrasına göre; "*Ağır ceza Cumhuriyet başsavcılıkları, merkez ve bağlı ceza infaz kurumlarının birinden diğerine nakil olmak isteyen hükümlü ve hüküm özlülerin taleplerini, kapasitesi, sınıfına uygun bulunması, mevcudu, asayiş durumu, güvenlik, aileye olan yakınlığı ve sosyal çevre gibi hususları göz önüne alarak, bu genelgede belirtilen esaslar dâhilinde, takdir ederek sonuçlandırarak, bu tür talepleri Bakanlığa göndermeyecektir. Ancak; hükümlülerin diğer ceza infaz kurumlarına nakil talepleri Bakanlık tarafından değerlendirilecektir.*"

17. Muhatap Kurumdan gelen cevap uyarınca UYAP kayıtlarının tetkikinde başvuranın nakil talebine ilişkin herhangi bir talep dilekçesi bulunmadığı, başvuranın sırada bekleyen cezalarının olması nedeniyle kaza ceza infaz kurumlarına nakil hakkının bulunmadığı belirtilmiştir. Yukarıdaki hükümler uyarınca yapılan incelemelerde başvuranın nakil taleplerinin işleme konulmadığı iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu sonucuna varılmıştır.

18. 29.12.2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un "İyileştirme programlarının belirlenmesi" başlıklı 73'üncü maddesine göre; "*(1) Hükümlünün geçmişi, suçluluk nedenleri, suç sicili, fizik yeteneği ve ruhsal yapısı, kişisel doğası, arz edebileceği tehlike hâlleri, hapis cezasının süresi, salıverildikten sonraki beklentisi dikkate alınarak, toplumun hukuka uygun hareket eden ve üretken bir üyesi olarak yaşamını sürdürmesini sağlayacak ve bireysel ihtiyaçlarına uygun bir biçimde iyileştirme programları uygulanır. Bu programların hazırlanması ve uygulanması amacıyla ceza infaz kurumlarında eğitim ve psiko-sosyal hizmet servisleri oluşturulur. (2) Hükümlü, amaca uygun iyileştirme gereklerinin gerçekleştirilebileceği kurumlara veya bölümlere yerleştirilir.*"

19. Aynı Kanun'un "Hükümlülerin değerlendirilmesi ve iyi halin belirlenmesi" başlıklı 89'uncu maddesi; "*(1) Hükümlüler, ceza infaz kurumlarında buldukları tüm aşamalarda, ceza infaz kurumlarının düzen ve güvenliği amacıyla konulmuş kurallara uyup uymadığı, haklarını iyi niyetle kullanıp kullanmadığı, yükümlülüklerini eksiksiz yerine getirip getirmediği, uygulanan iyileştirme programlarına göre toplumla bütünleşmeye hazır olup olmadığı, tekrar suç işleme ve mağdura veya başkalarına zarar verme riskinin düşük olup olmadığı hususlarında idare ve gözlem kurulu tarafından iyi hâlin belirlenmesine esas olmak üzere en geç altı ayda bir değerlendirilmeye tabi tutulur. (2) Birinci fıkra uyarınca yapılacak*

değerlendirmede, infazın tüm aşamalarında hükümlülerin katıldığı iyileştirme ve eğitim-öğretim programları ile spor ve sosyal faaliyetler, kültür ve sanat programları, aldığı sertifikalar, kitap okuma alışkanlığı, diğer hükümlü ve tutuklular ile ceza infaz kurumu görevlileri ve dışarıyla olan ilişkileri, işlediği suçtan dolayı duyduğu pişmanlığı, ceza infaz kurumu kuralları ile kurum bünyesindeki çalışma kurallarına uyumu ve aldığı disiplin cezaları dikkate alınır.” şeklinde düzenlenmiştir.

20. Başvuran cezasının infazının bitmesine 10 ay kalmasına rağmen iyileştirme programlarından yararlanamadığı iddiasına ilişkin yapılan incelemede; muhatap Kurumdan gelen cevap ve tutuklu/hükümlü gelişim kartı incelenmiş olup başvuranın 14.10.2016 tarihinde ve 10.06.2019 tarihinde edebiyat kursuna katıldığı ve bu kurslardan başarılı olduğu, 24.02.2022 tarihinde Gördes halı dokuma kursuna katıldığı ve bu kurstan başarılı olduğu, 06.06.2022 tarihinde katıldığı Uşak halı desen çizimi kursuna katıldığı ve devamsızlık yapması nedeniyle bu kursta başarılı olmadığı görülmüştür. Yine başvuranın “kurum konseri”, “serbest spor etkinliği”, “koğuş ziyareti ile dini sohbet”, “madde kullanım konferansı” gibi sosyal, kültürel ve sportif etkinliklere katıldığı anlaşılmıştır. Böylece başvuranın iyileştirme programlarından yararlanamadığı iddiasının açıkça dayanaktan yoksun olduğu sonucuna varılmıştır.

21. Sonuç olarak yukarıda sayılan gerekçelerle; başvuranın haksız yere açık ceza infaz kurumuna geçemediği, nakil talepli dilekçelerinin işleme konulmadığı ve cezasının infazının bitmesine 10 ay kalmasına rağmen iyileştirme programlarından yararlanamadığı iddialarının açıkça dayanaktan yoksun olduğu ve bu nedenle Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik’in 67’nci maddesi uyarınca “**kabul edilmez**” olduğu kanaatine varılmıştır.

V. KARAR

1. Başvurunun KABUL EDİLMEZ OLDUĞUNA,
2. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,
3. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine, 15.02.2023 tarihinde, OY BİRLİĞİYLE, karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Harun MERTOĞLU
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Mehmet Emin GENÇ
Üye

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Ünal SADE
Üye